

Reuven and Gad, Leah's Eldest Sons

Genesis 29:30-32

(30) And Jacob cohabited with Rachel also; indeed, he loved Rachel more than Leah. And he served him another seven years. (31) The LORD saw that Leah was unloved and he opened her womb; but Rachel was barren. (32) Leah conceived and bore a son, and named him Reuben; for she declared, "It means: 'The LORD has seen my affliction'; it also means: 'Now my husband will love me.'"

1. בראשית כ"ט:ל"ב-ל"א

(ל) ויבא גם אל-רחל ויאהב גם-את-רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע-שנים אחרות: (לא) ויגרא יהוה כִּי-שָׁנְאָה לָאָה ויפתח את-רחמה ורחל עקרה: (לב) ונתהר לאה ונתלד בן ונתקרא שמו ראובן כי אמרה כי-רָאָה יְהוָה בְּעֵינַי כִּי עָתָה יֵאָהֲבֵנִי אִישִׁי:

Genesis 30:14

(14) Once, at the time of the wheat harvest, Reuben came upon some mandrakes in the field and brought them to his mother Leah. Rachel said to Leah, "Please give me some of your son's mandrakes."

2. בראשית ל"י:יד

(יד) וילך ראובן בימי קציר-חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל-לאה אמן ותאמר רחל אל-לאה תני-נא לי מדודאי בנה:

3. מדרש אגדה בראשית מט:י

יששכר חמור גורם. אל תקראי גרם אלא גרם, שהלך ראובן בשדה ומצא דודאים, ולא היה יודע מה הם, והלך ואסר חמור בדודאים והלך לו, מה עשה החמור רצה לברוח ונעקרו הדודאים וצעקו צעקה גדולה ומת החמור, כי כן דרך הדודאים, וכשבא ראובן אצל חמורו וראהו מת, הבין שהיו דודאים, ולקחם ונתנם לאמו ונולד יששכר ואותו החמור שהוציא הדודאים גרם ליששכר שנולד ועל כן אמר יששכר לא גרם לו שיבא כי אם החמור.

Genesis 35:19-23

(19) Thus Rachel died. She was buried on the road to Ephrath—now Bethlehem. (20) Over her grave Jacob set up a pillar; it is the pillar at Rachel's grave to this day. (21) Israel journeyed on, and pitched his tent beyond Migdal-eder. (22) While Israel stayed in that land, Reuben went and lay with Bilhah, his father's concubine; and Israel found out. Now the sons of Jacob were twelve in number. (23) The sons of Leah: Reuben—Jacob's first-born—Simeon, Levi, Judah, Issachar, and Zebulun.

4. בראשית ל"ה:י"ט-כ"ג

(יט) ונתמת רחל ונתקבר בנהר אפרתה הוא בית לחם: (כ) ויצב יעקב מצבה על-קברתה הוא מצבת קברת-רחל עד-היום: (כא) ויסע ישראל ונט אלה מהלאה למגדל-עדר: (כב) ויהי בשפן ישראל בארץ ההוא וינאף ראובן וישכב את-בלהה פילגש אגיו וישמע ישראל ל (פ) ויהיו בנני-יעקב שנים עשר: (כג) בנני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולני ויהודה ויששכר וזבולון:

5. ב"ר צח:ד

רבי אבהו, ואמרי לה רבי יעקב בשם רבי חייה רבה, ור' יהושע בן לוי בשם רבי שמעון בן יוחאי: תנינן, החשוד על דבר, לא דנו ולא מעידו.
אפשר, שהוא עתיד להיות בששה שבטים, העומדים בראש הר עיבל ואומרי (דברים כז): **ארור שוכב עם אשת אביו** והוא עושה הדבר הזה!
אלא, עלבון אמו תבע, שכל ימים שהיתה רחל קיימת, היה מטתה נתונה אצל מטתו של יעקב אבינו, כיון שמתה רחל, נטל יעקב אבינו מטתה של בלהה, ונתנה אצל מטתו.
אמר: לא דיה לאימה לאתקנא בחיי אחותה, אלא אף לאחר מותה! עלה וקלקל את היצועין.

Rashi on Genesis 35:22

NOW THE SONS OF JACOB WERE TWELVE — Our Rabbis explained that these words are intended to tell us that Jacob's twelve sons were all equal — they were all equally righteous, for Reuben had committed no actual sin (Shabbat 55b).

6. רש"י על בראשית ל"ה:כ"ב

(ג) ויהיו בני יעקב שנים עשר. ורבותינו דרשו, ללמדנו בא, שכלן שווין וכלן צדיקים, שלא חטא ראובן:

Genesis 49:3-4

(3) Reuben, you are my first-born, My might and first fruit of my vigor, Exceeding in rank And exceeding in honor. (4) Unstable as water, you shall excel no longer; For when you mounted your father's bed, You brought disgrace—you my couch he mounted!

7. בראשית מ"ט:ג-ד'

(ג) ראובן בכרי אמה פתי וראשית אוני נתר שאת ונתר עז: (ד) פחז פמלם אל-תומר כי עליה משכבי אביה אז חללת יצועי עליה: (פ)

8. ב"ר פד:יט

והיכן היה? ר' אליעזר ור' יהושע רבי אליעזר אומר: בשקו ובתעניתו. כשנפנה הלך והציץ לאותו בור.
הה"ד: וישב ראובן אל הבור. אמר לו הקדוש ברוך הוא: מעולם לא חטא אדם לפני, ועשה תשובה, ואתה פתחת בתשובה תחילה, חידך! שכן בנך עומד ופותח בתשובה תחילה. ואיזה? זה הושע, שנאמר (הושע יד): **שובה ישראל עד ה' אלהיך.**

Genesis 42:37-38

(37) Then Reuben said to his father, "You may kill my two sons if I do not bring him back to you. Put him in my care, and I will return him to you." (38) But he said, "My son must not go down with you, for his brother is dead and he alone is left. If he meets with disaster on the journey you are taking, you will send my white head down to Sheol in grief."

9. בראשית מ"ב:ל"ז-ל"ח

(לז) ויאמר ראובן אל-אביו לאמר את-שני בני תמית אמ-לא אביאנו אליה תנה אתו עלי ידי ואני אשיבנו אליה: (לח) ויאמר לא-יגרד בני עמכם כי-אחיו מת והוא לבדו נשאר וקראהו אסון בדרך אשר תלכו-בה והורדתם את-שיבתי בניגון שאולה:

10. ב"ר צא:ט

ויאמר ראובן אל אביו יגו', רבי אומר הרי זה בכור שוטה, בניך לא בני הם אתמהא

Deuteronomy 33:6

(6) May Reuben live and not die, Though few be his numbers.

11. דברים ל"ג:ו'

(ו) יְתֵי רְאוּבֵן וְאַל־יָמָת וַיְהִי מְתִיו מִקִּפְרִ: (ס)

Genesis 29:35

(35) She conceived again and bore a son, and declared, "This time I will praise the LORD." Therefore she named him Judah. Then she stopped bearing.

12. בראשית כ"ט:ל"ה

(לה) וַתֵּהָרֵי עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר הִפְעַל אֹדָה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרָאתָ שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֵד מִלְדוֹת:

Genesis 30:9-11

(9) When Leah saw that she had stopped bearing, she took her maid Zilpah and gave her to Jacob as concubine. (10) And when Leah's maid Zilpah bore Jacob a son, (11) Leah said, "What luck!" So she named him Gad.

13. בראשית ל"ט:י"א

(ט) וַתֵּרָא לֵאָה כִּי עָמְדָה מִלְדוֹת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחֹתָהּ וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה: (י) וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲקֹב בֶּן: (יא) וַתֹּאמֶר לֵאָה בְגַד [בָּא] [גַּד] וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גָּד:

14. ב"ר עא:ד

היו אמהות סבורות שזו מעמדת שלושה, וזו מעמדת שלושה, וכיון שילדה לאה בן רביעי, אמרה: הפעם אודה את ה':

Rashi on Genesis 30:11

(1) FOR MY HAPPINESS! — Good luck has come, as (Shabbat 67b) "Be lucky, my luck (גד גדי) and tire not". Similar, also, is (Isaiah 45:11) "That prepare a table for fortune (גד)". The Midrashic explanation is that he was born with the sign of the covenant upon him. It would then be like (Daniel 4:11) "cut down (גד) the tree". I do not know why it (בגד) is written as one word. Another comment on בגד is: why is it read as one word? It may be connected with the root בגד which denotes faithless as though Leah said to Jacob, "You proved faithless to me when you married my handmaid", like a man

15. רש"י על בראשית ל"ט:י"א

(א) בא גד. בא מזל טוב, כמו גד גדי וסנוק לא (שבת ס"ז), ודומה לו הערכים לגד שלחן (ישעיהו ס"ה), ומ"א שנוולד מהול, כמו גדו אילנא (דניאל ד'), ולא ידעתי על מה נכתבה תבה אחת; ד"א למה נקראת תבה אחת בגד, כמו בגדת בי, כשבאת אל שפחתי, כאיש שפגד באישות נעורים:

who is faithless (בגד) to the wife of his youth).

Numbers 32:6-14

(6) Moses replied to the Gadites and the Reubenites, "Are your brothers to go to war while you stay here? (7) Why will you turn the minds of the Israelites from crossing into the land that the LORD has given them?... (14) And now you, a breed of sinful men, have replaced your fathers, to add still further to the LORD's wrath against Israel.

16. במדבר ל"ב:ו'-י"ד

(ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי־גַד וְלְבְנֵי רְאוּבֵן הַאֲחֵיכֶם יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה: (ז) וְלָמָּה תִּנְוֹאוּן [תִּנְיָאוּן] אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַבְרֹת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה...: (יד) וְהִנֵּה קִמַּתֶּם תַּחַת אַבְתֵּיכֶם תַּרְבֹּת אֲנָשִׁים חַטָּאִים לְסָפוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אַף־יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל:

17. תרגום ירושלמי בראשית ל:יא

א וְאַמְרַת לְאֵה אֶתָּא מִזְלָא טַבָּא פְּרַם בְּנוֹי עֲתִידִין לְמִירוֹת אַחְסַנְתָּהוֹן בְּקַדְמִיתָא מַעְבְּרָא לִירְדְנָא וְקַרְתָּ שְׂמִיָּה גַד:

18. אבן עזרא בראשית ל:יא

וטעם גד – גדוד, כי יש לה גדוד בנים.

19. רש"י בראשית ל:יא

"גד" משורש גד... פלוגת אנשים מזוינים, העורכים פלישה מהירה ומפתיעה. גם "גד" גורל הבא בחתף, ומשנה את הנסיבות במפתיע. (ב) א: אירע לי מזל בלי צפוי. היה זה בן, שלא יכלה לצפות לו בתנאים רגילים, כל עצמה לא זכתה לו אלא בעקבות דוגמת אחותה.

Genesis 49:19

(19) Gad shall be raided by raiders, But he shall raid at their heels.

20. בראשית מ"ט:י"ט

(יט) גַּד גְּדוּד יִגְדוּגְבוּ וְהוּא יִגְד עֲקֵב: (ס)

21. אבן עזרא שם

התנבא שיבא עליו גדוד והוא ינצחנו באחרונה.

Rashi on Genesis 49:19

accordingly means, "troops will troop out of him" signifying that they (the Gadites) will cross the Jordan with their brethren, all armed, and remain with them until the land will have been conquered. (2) והוא יגד עקב means all his troops will return in their own tracks back to their territory which they will receive on the other side of the Jordan and not one of them will be missing.

22. רש"י על בראשית מ"ט:י"ט

גד גדוד יגודנו, גדודים יגודו הימנו שיעברו הנהר עם אחיהם למלחמה כל תלוי עד שנכבשה הארץ: (ב) והוא יגוד עקב. כל גדודיו ישובו על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הנהר, ולא יפקד מהם איש:

Deuteronomy 33:20-21

(20) And of Gad he said: Blessed be He who

23. דברים ל"ג:כ'-כ"א

(כ) וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ מִרְחֵיב גַּד פְּלִיָּא שְׁלֹן וְטָרַף זְרוּעַ

enlarges Gad! Poised is he like a lion To tear off arm and scalp. (21) He chose for himself the best, For there is the portion of the revered chieftain, Where the heads of the people come. He executed the LORD's judgments And His decisions for Israel.

אֶפְרָקֶדְקֶד: (כא) בָּרָא רֵאשִׁית לוֹ כִּי־שָׁם חִלְקֶת מִחֶלְקָה
סָפוּן וַיִּתְאֵל רֵאשִׁי עִם צְדָקֶת יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטָיו
עִם־יִשְׂרָאֵל: (ס)

Rashi on Deuteronomy 33:21

AND HE CAME — i.e. Gad came. (5) AT THE HEAD OF THE PEOPLE — They (the men of Gad) marched before the armed men at the conquest of the Land, because they were mighty, and thus does it state that Joshua said to them, (Joshua 1:14) “Ye shall pass armed before your brethren, etc.”. (6) HE DID THE RIGHTEOUSNESS OF THE LORD — because they proved true to their word and kept their promise to cross the Jordan and to remain there until they (the Israelites) had conquered it and divided it amongst the tribes.

24. רש"י על דברים ל"ג:כ"א

וַיִּתְאֵל. גָּד: (ה) רֵאשִׁי עִם. הֵם הָיוּ הוֹלְכִין לִפְנֵי הַחֵלוּץ בְּכַבוֹשׁ הָאָרֶץ, לִפְנֵי שְׂהָיוּ גִבּוֹרִים, וְכֵן הוּא אוֹמֵר "וַאֲתָם תַּעֲבְרוּ חֲמֹשִׁים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם וְגו'" (יהושע א'): (ו) צְדָקֶת ה' עֲשֵׂה. שְׁהָאֵמִינוּ דְבָרֵיהֶם וְשָׁמְרוּ הַבְּטָחָתָם לַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן עַד שְׁכַבְשׁוּ וְחִלְקוּ.

Numbers 32:1

(1) The Reubenites and the Gadites owned cattle in very great numbers. Noting that the lands of Jazer and Gilead were a region suitable for cattle,

25. במדבר ל"ב:א'

(א) וּמִקְנֵהוּ | רַב הָיָה לִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי־גַד עֲצוּם מְאֹד וַיִּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַעֲזֹר וְאֶת־אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִגְּהוּ הַמְּקוֹם מְקוֹם מִקְנֵה:

26. העמק דבר שם

ולבני גד עצום מאד. לבני ראובן היה מקנה רב. אבל לבני גד היה עצום מאד.

Numbers 32:34-36

(34) The Gadites rebuilt Dibon, Ataroth, Aroer, (35) Atroth-shophan, Jazer, Jogbehah, (36) Beth-nimrah, and Beth-haran as fortified towns or as enclosures for flocks.

27. במדבר ל"ב:ל"ד-ל"ו

(לד) וַיִּבְנֶנוּ בְּנֵי־גַד אֶת־דִּיבּוֹן וְאֶת־עֲטָרֹת וְאֶת־עָרֹד: (לה) וְאֶת־עֲטָרֹת שׁוֹפָן וְאֶת־יַעֲזֹר וַיִּגְבְּהוּ: (לו) וְאֶת־בֵּית נִמְרָה וְאֶת־בֵּית חֶרֶן עָרֵי מְבָצָר וְגִדְרֹת צֹאן:

Sifrei Devarim 355

(2) "Blessed is He that broadens Gad": We

28. ספרי דברים שני"ה

(ב) ברוך מרחיב גד - מלמד שתחומו של גד מרחיב

are hereby taught that the territory of Gad broadened out eastwards.

(3) "As a lion he dwells": We are hereby taught that he dwelt near the border, (border dwellers requiring strong defenders to repel invaders), wherefore he is compared to a lion.

והולך כלפי מזרח:

(ג) כלביא שכן - מלמד שהיא סומך לספר, לפיכך נמשל כאריות:

Numbers 32:2-25

(2) the Gadites and the Reubenites came to Moses, Eleazar the priest, and the chieftains of the community, and said...(6) Moses replied to the Gadites and the Reubenites, "Are your brothers to go to war while you stay here?...(25) The Gadites and the Reubenites answered Moses, "Your servants will do as my lord commands.

29. במדבר ל"ב-ב/כ"ה

(ב) וַיָּבֹאוּ בְנֵי-גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל-נְשִׂאֵי הָעֵדוּת לֵאמֹר: (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי-גָד וּלְבְנֵי רְאוּבֵן הֲאֵחֵיכֶם יָבֹאוּ לְמִלְחָמָה וְאַתֶּם תָּשֻׁבוּ פֹה: ... (כה) וַיֹּאמְרוּ בְנֵי-גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבַדְיָה יַעֲשֹׂוּ כַּאֲשֶׁר אָדָנִי מְצַוָּה:

30. פסיקתא רבתי יא

ודבר המלך חזק על יואב (שם שם ד') אמר לו דוד או אתה מלך ואני שר צבא או אתה שר הצבא ואני מלך כיון שראה כן יצא שלא בטובתו אף על פי כן הלך לשבט גד אמר יודע אני שהם קשים שמא יזרקו עלי אבנים ונמצא הדבר בטל ואעפ"כ לא סייעה אותה שעה

31. ב"ר עא:ט

ותאמר לאה בא גד, אתיא גאד דביתא אתא גאד דעלמא, בא מי שעתיד לגדד משתיתן של עובדי כוכבים. ומנו? אליהו. אליהו משל מי? ר' נהוראי אמר: משל גד היה, הה"ד (מלכים א טז): ויאמר אליהו התשבי, מתושבי גלעד.

32. ב"ר צט:יא

לישועתך קויתי ה', אין זה מביא את הגאולה אלא מגד, שנאמר: גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב, לאותו שהוא בא בעקב, (מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא, שהוא משבט גד, לכך נאמר: והוא יגוד עקב:

33. ספורנו דברים לג:כא

וירא ראשית לו וג"כ ראוי הוא לכך כי אמנם כשבחר גד את ארץ סיחון ועוד אע"פ שאינה כקדושת עבר הירדן היתה כוונתו להשיג דבר עקרי אצלו כי שם בארץ סיחון ועוג חלקת מחוקק ספון היתה אותה החלקה שהמחוקק קבור בה שהוא משה: